

Tallinna Reaalkool
(Tallinna 2. Gümnaasium)

PEDAGOOGIKA
ARHIIVIMUUSEUM
FOND K 14119 - 1

1881. a. täitus Tallinna linnakodanike
lootus ja reaalkool võis alustada õppe-
tööd. Kool avati kodanik - Brisingile
kuulavas majas Lai t. 49. Õppeasutus kannis
Peetri Reaalkooli nime. Seotus Peter I
aitas Tallinna nael saada luba kooli
antamiseks.

M. Hoeyneni ja C. Jacoby projekti
järgi ehitatud hoone, mis oli Tallinnas
esimene kooli vajaduse arvestav maja,
õnnistati sisse 17. jaanuaril 1884. a.

1880. a. , kui keiser Aleksander II oli
andnud nõusoleku Tallinna reaalkooli
antamiseks, oli Tallinna Linn Kooli-
kolleegium valinud antatava kooli
direktõriks Peter Osse. Peetri Reaalkooli
direktor oli šveitslane kes oli Tartu ülli-
kooli lõpetanud matemaatikamagister. Õppe-
keeleks oli saksa keel. Lõpetajaid oli 11.

Esimene rehta keele tund toimus
reaalkoolis 1908. aastal. Kuid selge ajal
oli ametlik õppekeel eestlastest õpilastele
võõras - vene keel. See oli koolikool 1891. a.
alates. 1917. a. alates on õppekeeleks eesto
keel.

Reaalkooli esimesel õppeaastal oli neid
poisse, kes vastuvõtueksamid edukalt olid soo-
ritanud, 30. Esimene lend lõpetas 1885. a.
Lõpetajaid oli 6.

1981. a. oli lõpetajate arv 98.

1884. aastast alates olid koolil ka
bankandusklassid seotud õpilaste arv kasvab
kiiresti. 1885. a. oli õpilasi juba 148.

1954. aastani oli reaal- ja poiste-
kool. Siis muudeti kool segakooliks. Aastail
1974-1982 oli lõpetajaid võrdselt; poisse
416 ja tütarlapsi 416. Reaalkooli ühiks
enamasti ongi olnud poiste armu-
line ülikaal nooremates klassides. Osa
poiste läks pärast 8. kl. lõpetamist teh-
nikumi või teatritekooli, seepärast perikooli-
klassides saamata tasakaal.

Kooli esimesed direktorid Peter
Osse (1881-1890) ja Wilhelm Petersen
(1890-1914) on kooli ette seadnud
kindla nõudmise - arendada elavat mõtte-
tööd. W. Petersen, kes oli lõpetanud Tartu
Ülikooli ja kes oli Zooloogia - magister,
Königsbergi ülikooli doktor, 54 teadus-
töö autor on väitnud: "Suurese
põhinähtuseks on elav mõtte töö, mis
tagab loova isiksuse kujunemise".

Sallima Reaalkooli hea
maie üks põhjustest putukki ilu-
selt selle põhimõttele seaduse res-
pektiivis. Õpilase edukus sõltub ju
kõigepealt tema oskusest mõelda.
Aastast 1888 on säilinud

realkooli vastuvõtteksamite protokoll (lisa nr. 1).
Sellest ilmneb, ei paljusid soovijaid ei
võetud vastu. Ka 1995. aastal, kui kool
on ellu saatnud 110 last, on olu-
kord jätkuvalt selline: soovijaid on
palju rohkem kui neid, keda vastu
võetakse. Miks tahavad ja tahavad
vanemad oma lapsed tulla just
sellise kooli? Miks isad, kes vabaltis-
päevadel meenutavad, kui ranged olid
nõudmised, kui need realkoolis õppi-
sid, oma pojad ja tütreid loovitavad
vanade kindlate traditsioonidega kooli
rüppe? Küllap on peapõhjus selles, et
koolist saadud teadmised ja õpilaste
väärtushinnanguite kujundamine tagab pää-
semise kõrgkooli, millega kes pärast kesk-
kooli lõpetamist talle sündivad, onestub
enese teostus mõnel muul kombel.

Palju on räägitud nn. Reali
Vaimust. Mis see täpselt on, ei oska
keegi öelda, kuid vaimsete väärtuste
hindamine iseloomustab seda kindlasti.

Seetõttu püüandakse aastail võistlusi
aineolümpiaadidel Tallinna koolidest põhi-
lult 1. 2. ja 7. keskkool.

Tallinna 2. Keskkooli kuuluvate
parimate hulka tagasid järgmisel
ajajal: 1) kindlasti traditsioonid.

- 2) Püsiv õpetajaskond ja õpetajate hea ettevalmistus (kõrgharidus ja 15-20-aastane pedagoogiline töö staaz).
 - 3) Kooli kuulumine mitmete kõrgkoolide (Tallinna Pedagoogiline Instituut, Tartu Riiklik Ülikool, Tallinna Riiklik Konservatoorium) baaskoolide (praktikakoolide) hulka.
 - 4) Õppimise kuu vaimse tegevuse hindamine.
 - 5) Teadliku disiplinaari respektamine õpilaste poolt.
 - 6) Vanad sporditraditsioonid.
 - 7) Kõrgel tasemel isetegvus.
 - 8) Politehnilise tööõpetuse erialade populaarsus.
 - 9) Kooli soodne asukoht (Estonia Draamateatri, Kunstihoone lähedus ja tihed kontakt nimetatud asutustega).
- Arvan, et kõige olulisem oli riiki ühise kooli leidmine õpetajate ja õpilaste vahel. Iseloomulik oli pingutamine ühise eesmärgi nimel, seega oli vahistatud õpetajate ja õpilaste vastandumine.
- Väga oluliseks pean seda, et direktorid Üskar Padik (17.04.1921 - 24.01.1976) ja Hain Sluicaas (15.05.1937 - 24.07.1995) olid tõelised pedagoogid ja -nis väga olulise isiksused.

Õpilasi oli koolis 1008, põhikohaga õpetajaid 57, kohakaaslast 8. Klassikomplekti ole arvo oli 31.

Kool töötas kahes vahetuses:

I vahetuses 19 klassi ja

II vahetuses 12 klassi.

Kõik õpilased kandsid koolivormi. Nüüd jätid olema vahetusjalatsid. Mina töötasin I vahetuses. Selles vahetuses õppisid 8.-11. klassid ja 1.-3 kl. kolmandast tunnist alates tulid kooli spordiklassid: neil oli hommikul ujulas treening.

1970/71. õa. oli koolis ainult üks spordiklass, kuid juba järgmisest õppeaastast võeti 4.-6. klassi vastu 84 õppest.

1973/74. õa-l oli spordi (ujumis-) klassides 150 õppest. Selle püües enam-vähem spordiklassidele õpilaste arv olgiski edaspidi.

Direktor Orkan Rädik oli mu.

sündinud pedagoog. Ta oli saanud koolitööks vajaliku korra näiliselt kergesti, kuid selle taga õpilastele esitatud nõudmiste tähtsuse järgi kindel kontrollimine.

Õpilased teadsid, et kui direktor oli õllunud, et vaatab tehtu hiljem üle või et ta tuleb veel kord selle küsimuse juurde tagasi, mis ta seda ka tegi.

Mitmed erinevatest Tallinna koolidest tulnud õpilased lootsid mingi uuendamisele, eriti ujumisele.

Seepärast jäi direktor, kes oma kooliajal oli kõrge jõustikkusega
klasside töö otseselt korraldajaks ja nii
tal tegemist jätkus. Ajapikku pidi problee-
mid lahendati ja töö laabus taas nor-
maalset.

Vitistlaspäeva hommikul 24. jaanuaril
1976. a. suri O. Radik ootamatult insuldi
tõttu.

Kooli hakkas juhtima Hain Hii-
aas, kes ka võimuka ja aktiivse peda-
googina oli O. Radik nimetatud võr-
matult tulevase direktorina. Tema ametise
määramine kujunes aga omamoodi jõu-
prooviks kooli ja parteiorganite vahel.
Nimelt oli kõrgemalt poolt planeeritud
sellele ametikohale uus parteifunktsionäär.
Olkorra päästis kiire tegutsimine: kool
tegi haridusosakonnale ettepaneku kinnita-
da tööle direktorina Hain Hii-aas. Di-
rektori behuslähijana käisin seda ette-
panekut H O juhatajale E. Hurdale ära vii-
mas ja nägin, kui hämmeldunud ta
oli mingusest omapäi tegutsemisest.
Tallinna 2. Keskkooli direktorina
töötas H. Hii-aas 1979. a. jaanuarini. Siis
edutati ta Tallinna Linna Haridusosa-
konna juhatajaks.

Kuni H. Hii-aasa tagantulekani
oli direktori ametikohal pedagoogiline ha-
ridusita Harri Sirgi, kes senini oli töötanud

autoõpetuse juhitud. Kooli pedagoogilisest juttu olla küll oli la aga väga tubli kooli kapitalremondi organiseerijana. See oligi muidugi toimunud 1981. aastal, lähemas oli aga kooli 100. aastapäev. Värskest värvitud ja remonditud koolimaja võis vastu võtta küllahisi, vilistlasi ja oma peret.

Õppealajuhatajad Vanemas osas olid vaheldumisi 60-ndate aastail sageli. Minust sai õppealajuhataja 1970.a. Töötasin sellel ametikohal 1. detsembrini 1980. Seejärel viisin lõpuksamuteni klassi, kus olid õpetamised eesti keelt ja kirjandust.

Nooremate klasside õppealajuhataja Erika Pastak oli sellel ametikohal 1947-1976. aastani. Tema kindla käe all töötas nn. väike maja, kus annid algklassid ja kooli II vahetus ruumid majas. Õnnelikud on need õpetajad ja õpilased, kes võisid töötada koos temaga või olla tema õpilased. Tema ausus, oskuseks ja tööks olid esikujiks põlvkondadele. Erika Pastaku eriliseks oskuseks oli kollektiivi üheks juhtida. Teda armastasid kõik väga. 1976/1977.a. loobus E. Pastak õppealajuhataja ametikohest ja jäi eesti keele õpetajaks. Nii II vahetuse õppealajuhataja kohajaks ei suutnud E. Pastaku närviline olla.

Kooli - ja klassikalise töö organisaator 1970/71. õa-l oli Malle Ewert-soo, 1971/72. - 1980/81. õa-ni oli Tiina Annemeel.

Tallinna 2. Keskkoolis oli palju õpetajaid, kes kunagi ei arvestanud ajakulu, kui oli vaja õpilasi abistada või teha ettevalmistusi mõneks ürituseks. Kõigepealt meenuvad need õpetajad, kes aitasid õpilasi aineolümpiaadideks valmistumisel: Mart Suurme, Anu Ermer, Maimu Maiste, Üie Siimanok, Eva Paal, Mara Väkräm, Arturid Pälberg, Evi Kurnast jt. ja meie koorijuhid! Kodinonte II laulu- ja tantsupeol oli E. Eller välgas mudilaskooriga (40 lauljat), E.-E. Lükkaar lastekooriga (57 lauljat) ja segakooriga (40 lauljat).

Kooli aula kaunistamist pühadeks ja jõululikeks sündmusteks juhendas alati Jüri H. Pannet. Kõige raskema ülesande - laste inglise keele "Minu preteli leedi" võttis eesdale õpetaja V. Mitt. Kuna see suurepäraseks tõusis, mis ka "Mary Poppinsi".

Väga tublid olid reaalkooli klassijuhatajad. Võis öelda, et nad kuyundand klassi oma näp järgi, kuid pole nii, et ideede elluviimised olid ikka õpilased (lisa nr. 2).

Tallinna 2. Keskkooli tööas 1970/71.

õ/a - e 57 põhikohaga õpetajat. Kõrghariduse-
ga pedagooge oli 42 - 74% õpetajatest.

Neist oli Tallinna Pedagoogilise Instituudi lõpetanuid 24, Tartu Riikliku Ülikooli lõpetanuid 10, Tallinna Riikliku Konservatooriumi - 2, Eesti Põllumajanduse Akadeemia - 1. Väljaspool Eestit olid omandanud kõrghariduse 5 õpetajat. Bioloogia-õpetaja Haldi Roove oli põllumajandusteaduste kandidaat.

Lõpetamata kõrgeima haridusega, s.o. Tallinna Õpetajate Instituudi haridusega oli 5 õpetajat, kesk-eriharidusega 9 (peamiselt algklasside, auto- ja tööõpetuse õpetajad, keskharidusega (J.R. ü. kaks kurnust) oli üks õpetaja (vt. lisa nr. 3 lisa nr. 4).

Võrdluseks I lookeni andmed Eesti õpetajaskonna kohta 1968/69. õ/a (hilisemaid andmeid mul ei ole). Õpetajate üldarv oli 13.466, neist kõrgharidusega 6207, s.o. 47%.

Luigi. Õpetajate erialane haridus oli olemas, täiendate enamat ainekomisjonides. Ainekomisjon oli tavalihtsuse 10. 1970/71. õ/a. ainekomisjonid olid: algõpetus (ainekomisjoni enimes M. Ots), eesti keel ja kirjandus (A. Palberg), esteetiline kasvatus (K. Hein), keh. kasvatus (A. Issak), matemaatika, füüsika ja astronoomia (H. Huuäär), vene keel (J. Laas), võõrkeel (V. Mittl).

Tallinna 2. Keskkooli füürikehitajast
Mart Kuumest sai 1981/82. a.a. Eestimaa
Rõige noorem vanemõpetaja. Ta on mindud
1948. a. , seega aastava nimetuse saamisest
vaid 33 - aastane.
Kui tavaliselt füürikat peetakse
raskeks ja elukangeks, siis tõestas Mart
Kuumine oma õpetamisviisiga, et see
on eluline, huvitav ja mõistatule täiesti
vastuvõetav! Selle-ajast, kui keelest tõl-
gitud ja äärmiselt kohmaka ning eba-
määrase sõnastusega füürikehituste kohta
ütles M. Kuumine et need polevad õpilaste
vaja kanitada, kuna nende abil füürikat
süü selgeks ei saa. M. Kuumine Hoo kan-
dis viia Kuumine olid lausa üllataval-
sult head: järjest rohkem õpilasi
tuli füürikehitusega ahistatutele
kohtadele, ikka rohkem läks lõpetama
ülikooli, füürikat õppima, paranes õpi-
laste õppedubus.
Ja oli veel midagi, mis õpetaja
Kuumine õpinis õpilasi võlus: see oli
tema ahistadud oneli- ja klüsimängu-
orbus. Selliski oli midagi, mis õpetaja
mis oli tema füürikehituses: Rõõd, mäng-
kirat ja omati ahistadustel määravad
mäng sügarat.
Tahilepamuväärne oli see, et

oma delikaatsuse suhtumisega kolleegi -
dese ja õpilastesse mõjutas ta eeskujul
kandvaid kõiki, kellega kokku puutus. Oma-
lähed on kodu, kus töötab kasvõi üksainuski
naisugune pedagoog.

Mitmel korral püüas muie kõrg-
kooli juurde õpilasel teatavas teha kooli
nimi, mõnikord ka aineõpetaja nimi, kui
vastuvõetavaks oli lõppenud: kõrgkoolide õppe-
jõud usaldasid täielikult lõputunustuse
oleva hinde vastavust õpilaste teadmistele.
Nii oli ka sageli juhtunud ajalooõpetaja
Maimu Maiste õpilastega. Tema eesmärgiks oli
kõrgesest õpilased loogiliselt mõttema mu-
nata ja seeläbi õpetada süsteemset viisi.
Praktiliselt võimaldas seda pedagoogika ja
psühholoogia aluste õpetamine kesk-
vanemate klassides. Kuigi need olid juba
tavaliselt õpetatavad ained, ei loobunud
keegi nende õppimisest.

Väga hea oli kuulata õpetaja
M. Maiste õpilaste eksamil: nende vastused
olid alati hästi lühimõeldud, argumen-
tatsioonid ja esitatud süsteemid. Küllap olid
põhijendatud Tallinna Linna HO metoodika
kabineti ettepanek M. Maistele anda näide-
tund Tallinna ajalooõpetajatele. See tõrjuski
ühmaka t. kutsekeskkoole, kuna muie inimesed ei
võimaldanud.

Energilise Anu Ernani algatusel sai kool muie

keemia kabinetis. See sai tioks tänu sýffide-
 Pöggelmanni - nim. Elektrotihnika Tihase töötajate
 abile. Ann Erman töötas palju keemiaolümpiaa-
 disleis õpilastele valinistades. Tema töö
 kandis vilja: õpilased saavutasid mitmetel
 olümpiaadidel silmapaistvaid tulemusi, kaasa-
 arvatud tulemused üldhulksel keemia-
 olümpiaadidel.

Tallinna 2. Gümnaasiumis oli aasta-
 kümnete jooksul kujunenud teadlik dist-
 sipliin. See oli hea tava, mis pärit juba
 legendaarse Ernst Peterson - Saigara ajast.
 Kui mingi korraikkumine oli toimunud pan-
 ditud, siis tegijal oli julgest seda ka
 tunnustada. Näitades, mis konfliktidele tikkis
 mist õpetaskollektiivi ja õpetaja (või õpetajate)
 vahel. Õpilased olid teadustanud tõsiar-
 et, et ka ühe õpilase käitumine võib kogu-
 dada suhtumist koolisse. Ühiteistkümne aasta
 jooksul millal mingilgi tüli meie õpilaste
 käitumise eest vastutades, oli mul rohkem
 kageda, et ei olnud vaja, meie kooli õpe-
 laste pärast pöördagi läheb.

Ma arvan, et väga olulist osa
 mängis selles asjaolus, et koolis oli õpe-
 mine au sees. See võttiski õpilastelt pea-
 mise energia ja app. 50 õpilast oli
 õppimas meie kooli klassides
 juba selle rohke arvuni, osavõtt hui-
 ringile tööst. Ja peale selle - kool oli

juba aastakümneid tuntud kui tubli
 spordikool: 1959. aastal alatis Sandis Kool
 kehakultuuri kollektiiv Georg Lurichi nime.
 Keha- ja kasvatuses õpetajal Aleksander
 Põltil oli kombeks neid poistel, kes
 ei olnud spordiga algselt enamasti ühtegi
 huviringi registreerinud, kutsuda sporti
 tegema. Ja poistel sportisid! Aastate jook-
 sil ei leidunud ma kordagi, et võimle-
 mks ka pärast tunde oleks mületud
 et tuis ei oleks palli mängitud ja
 A. Põltil jaoks poleks nagu kella olnudki.
 ta oli alati kas võimlas või spordi-
 vägaikul. Tublid olid ka tiitlanta õpetajad
 ja Silvi Nõmmik ja Aina Issak.
 Põltil käidis võistlemas ka Pärnu 2.
 kerkkooliga või olid nende (s.o. L. Kõvela
 nim. Pärnu 2. Kerkkooli sportlaste) endajad
 meil võistlemas.

Traditsioonilised olid kevadised maadlus
 võistlused. 1976.a. aastas kooli sportlasi oma
 kohalvõimuse ja tervitusega Johannes
 Kotkas. Sel aastal võitis Tallinna 2.
 Kerkikool kerkikoolide kehakultuuri kollektiivide
 vahelises võistluses viiendat korda esi-
 koha. Autamistati Kairi Indriksoni, kes sel
 aastal oli püstitanud NL noorte rekordid (Kairi
 oli nel aastat 15-aastane) 100 m selolavõimluses
 1.07,4 ja tõusis ühtlasi täiskasvanute üli-
 lüüdluses edetabelis kolmandaks. Autam pälvis ka

14

edukaaim maadlega kiiki Kõitla (11^a kl.).
Mitmed Tallinna L. Keskkooli sportlased
said tuntuks peagi kogu maailmale.
Kaie Inehesoni sai EM-i võistlustel
kehakondne medali võitja. Marko Pachel võit-
tis Baltimaade ühismängude võistlustel 100 m ja
200 m vinnuli, Indrek Sei oli 100 m kompleks-
mängus Milanos enmine kokkuvõttes teine. Teata-
vanti jõudis Indrek Sei 1993. a. MM hõbedani
ja ta oli ühtlasi Eesti Vabariigi parim sport-
lane 1993. a. Vihistlasi-meistersportlase oli a. 1981
137. Silmapaistvad olid kooli sportlaste
saavutused ka 1978. a. Saas võitis Tallinna
L. Keskkoole kehakultuurikollektiivide - vahelises
võistluses esikoha. 1981. aastaks võideti esikoht seitsemel
konal. Tõlbid olid ka kooli laskurid,
hiskind. 1972. a. tuli kooli meeskond: Erik
Mussvali, Margus Mõtnis (M.el.) ja Lembit Makstus,
Lembit Norgi (10. kl.) auhinnavõistlustel es-
ikohale. Laskurid juendas sõjalise alg-
õpetuse õpetaja Anatoli Vassiltsjev, kes oli
pärast Leningradi Laskafiti - nim. instutundis
õpetamist nimetatud kooli Eesti A.
Vassiltsjev oli rahvusest tšehhis. Ta õppis
künniti selgeks eesti keele ja leidis õpi-
lastega igas mõttes ühise keele. Nii pääse-
sime meie kokkupuudet sõjalise algõpetuse
õpetaja ja õpilaste vahel. See oli aga paljude
koolide, kus muutu järele nõukoguide parrotsim, suure
mureks.

Teatud mõju Tallinna 2. Keskkooli õppe- ja kasvatuskoos oli asjaolu, et pool oli Tallinna Pedagoogilise Instituudi ja Tallinna Riikliku Konservatooriumi praktikakooliks. Praktika ajal viibis majas palju noori inimesi kes olid õpitamisel alles esimese samme astusid kuid kelle energia klassi- välises ettevõtmistes positiivselt tunde andis. Mõnel õppeaastal, näiteks 1972/73, oli koolis 15 üliõpilast, juhendamas olid aga vastava kõrgkooli õppejõud, konservatooriumist arvatakse Heino Kaljuste.

Praktikantide õppeprotsessi lihtsustamiseks eelnes nn. lahtiste tundide või näidistundide aeg. See oli aineõpetajatele eriti vastutustähtsajad ja näidis eriti hoolikat ettevalmistust. On säilinud mõned õpetajate tunnikonspektid sellest ajast, näiteks Ilmar Väkrani ja Leo Vollandi ühistööna valminud trükkid Vana-Kuika kultuuris ja epos- teist. Mõned näidistundide kavad on entatis lisadena (m. 5a, b, c ja d).

Rikestamine oli aga vastastikune, Sõgeli enimesid ka praktikantide ainekonspektides või meetodilapadele ettekannetega. Väga huvitas ja mure õpetajalegi palju mis peab ole praktikantide jaoks Sõgeli ettekanne 17.12. 1973.a. teemal "Muutest suundadest kaasaegses eelleteaduses". Ettekanne oli paljudele esma- tutvumiseks semiootikaga.

16)

Rea aastate vältel saavutas Tallinnas 2.
Herkool väga kõrge kõrgkoolidesse astujate
taseme.

Üldse jätkas neil aastail õpinguid ca
60-65% abiturientidest. Valikuga vastuvõetud
klassides ulatus see protsent mõnel aastal
ligi sajani.

Nü näiteks 1973.a. 11^e klassi 32-st
lõpetanud õppis edasi 30 (klassijuhataja H.
Hüaas). Tallinna Politehnilise Instituudi juht
kond avaldas koolile tänu soos instituudi
astumise väga hea ettevalmistusega, eriti
rõhutatult matemaatikaõpetaja Kalju Kallaste
silmapaistvalt heatasemist teed.

1977.a. lõpetas kooli 119 õpilast. Õpinguid
jätkas 66 järgmiselt.
TQII - 26, TPI - 28, TPII 1-8, EPA - 1,
teiste õppeainetes 3.

Kõrge murem oli edasõppijate arv
11^e klassis: 38-st lõpetanud 31 (klass-
juhataja S. Soorik). Taas sai kool tänu
kõrgselt TPI-lt. Seekord loetleti nimelise
mee endisi õpilasi, kes I semestri eksamid
olid sooritanud. Näiteks. Eriti rõhutatult värske
ühikõrge kindlaid teadmisi matemaati-
kas (arveõpetaja O. Tümarok).

Kahesandata klasside lõpetajad jätkas-
nd kõrge õpinguid. suurem osa meie kooli
9-ndates klassides, kümnekond tehnikumides
ja 5-8 kutsekoolides.

A. 1971 - 1981 lõpetas Tallinna 2. Seskooli üldse 1145 õpilast. Arvuliselt oli lõpetajad kõige rohkem 1978/79. õa-l: 128 ja kõige vähem 1973/74. õa-l: 86 (vt. lisa nr. 6).

Lisan neil aastail kooli lõpetanud õpilaste nimekord (lisa nr. 7).

Õpilane, kellele mina õpetasin emakeelt ja kirjandust, oli 222. Kuni lõpetas kooli 209 13-aastast mees kooli lõputunustusega jäänud õpilane sai enamus selle mõnest teisest koolist. Üks õpilane ei saanud kahjuks lõpetada raske haiguse tõttu (jaagu põletik) ja üks kirjanduses väga andekas õpilane (S. Arjand) lahkus koolist ja jättis õppimise poolesti. Nii kooli juht Põhna kui mitmed aineõpetajate ja klassijuhataja vanemkattsetest hoolimata juhtus ka mõninguid asju! Kuldmedaliga lõpetanud oli 6.

Need olid:

1971. a.	Tiiu Soomurm (11 ^a , klassijuhataja V. Mitt)	
1974. a.	Imbi Petersen (11 ^b , - - -)	E. Paal
1975. a.	Merike Petersen (11 ^a , - - -)	L. Ründland
	Merike Kvalõnrkaja (11 ^c , - - -)	H. Hiiäär
1977. a.	Helgi Saar (11 ^c , - - -)	S. Soovik
1979. a.	Toomas Help (11 ^a , - - -)	M. Kuurme

Kuldmedaliga lõpetamiste fotod (v.a.

Tiiu Soomurm oma) lisan (vt. lisa nr. 8) Kuld-õja hõbemedaliga lõpetanud (lisa nr. 9) õppimises edu saavutamise ja tublide laste vanemate antu kevadel tänukiri (vt. lisa nr. 10).

Parima õppekoostusega olid need klassid, kus poliit tehnilise tööõpetuse erialadeks olid elektroonika (poistele) ja õmblus (tütarlastele).

Õpetaja Hain Hiiuäär oli koos poistega õhitanud kõik elektroonika ja elektrotehnika (11. klassis kohustuslik õppeaine) õppimiseks vajalikud aparatuurid. Ühitehnikaühendustel klassidel oli aga ka võimalus käia praktilisel Pöögelmänni-nim. Elektrotehnika Tehases. See tehas aitas kooli materiaalselt (me olime nende sõidul või ka ümberõõrdul!). Tehase abiga peeti avarannu keemia- ja ajaloo kabinetid, saime ülekaandega osta ja premeerimiseks raamatuid praimeritele õpilistele jne.

Lisaks kohustuslikule poliit tehnilise tööõpetuse erialale õppisid paljud elektroonika eriala õpilased veel autoõpetust ja saad mi amatöörautojuhiloa.

Teistes erialadeks olid veel autoõpetus (poistele) ja õmblus (tütarlastele). Paljud autoõpetuse erialal lõpetanud hakkasid tööle taksojuhtidena.

Tütarlapsed aga omandasid väga tubli õpetaja Vilma Aluesoo käe all oskuse endale kõik vajalik ise õmmelda. Sportlased aga treenisid mi „Kalevis“ kui ka „Dünamos“ (vt. lisa m. 11)

Aineolümpiaadid

70 aastat olid aineolümpiaadid õpilaste hulgas populaarsed. Hinnatav oli juba I ja II vooru võitmine, kuid III voorus kümne esimese hulka pääsemine oli tähelepanuväärne saavutus. Ajaralt võeti osa ka vöörkalte konkurssidest.

1970/71. õa-l jõudis paumate hulka 8. klassi õpilane Ailo Hannelmäe (inglise x).

1971/72. õa-l jagas 9. kl. õpilane G. Lumberg füüsikaolümpiaadi III voorus 10.-13. kohta.

Matemaatikaolümpiaadi III voorus saavutas 11. klassi õpilane O. Randma 3. koha ja 9. klassi õpilane A. Lange 4. koha.

1973. a. kirjandusolümpiaadil esinenud hästi Meeli Jürimäe (10^g kl. õpilane Eva Paal) ja Eda Tarka (11^g kl. õpilane Astrid Palberg).

1974. a. emakeeleolümpiaadi I vooru töö aineks olid ortograafia- ja interpunktsiooniküsimused.

11^e kl. õpilane Toivo Kreek (õpetaja E. Paal) katniti I vooru töö allul III voorus Silmapaistva töö xst sai ta fotoaparaadi. III voorus üldkokkuvõttes 9. kohale kuid talle kuu etteütlus parimali kirjutajale antu JBR ü eripreemia.

1975. a. kirjandusolümpiaadi I voorus
paistnud silma ja muunati II vooru
Mart Altsoo (10^a), Mall Tüsmus (11^b)
ja Merle Oun (11^b). II vooru parimana
Gallinas muunati edasi III vooru Mart
Altsoo.

1976. a. emakeeleolümpiaadile Gertus kututi
Mart Altsoo I vooru töö põhjal. Ka III vo-
orus enne 11^a klassi õpilane Mart Altsoo
väga hästi.

1978. a. emakeeleolümpiaadi I vooru pa-
rimana märgiti ära Mati Feldmanni
ja Ariel Levini muusikile töö, IX a
klassi sõnastusvead 1977/78. õ-a. I
poolaastal (õpetaja H. Jõesaar, juhendaja
J. J. S. eest. kooli sektor noorem-
töötaja H. Völle).

1979. a. kirjandusolümpiaadi arneks
oli A. H. Tammsaare elu ja looming.
11^a klassi õpilane Piret Laht kututi
III vooru I vooru töö põhjal. Tema õpe-
tajale M. Väkraniile auto tänukir hea
juhendamise eest.

III voorus saavutas VII koha Tiina
Villemson (10^a, õpetaja H. Jõesaar)

1980. a. emakeeleolümpiaadi arneks oli
mündaks ja sõnastusorkuz
kututi II vooru silmapaistva töö põhjal
lõppvooru Enn Vilgo (11^a, õpetaja H. Jõesaar).

1981. a. kiryandusolümpiaadi ainek oli
B. Alveri ja M. Traadi loomine.
Muumiliku töö tegi Ann Ilus (11^a,
õpetaja M. Jõnsaar).
III voorus võitis esikoha Pille-Oün
Purye (11^e, õpetaja M. Väkrum).

Keemiaolümpiaadil
saavutas 1976. a. lõppvoorus 2. koha
8. klassi õpilane Vladimir Indrikson.
1977. a. esines väga hästi 8. kl.
õpilane Peep Rausberg.
1978. a. putniti Peep Rausberg (9^a)
üldlühilisele keemiaolümpiaadile õpetaja
Ann Erman).
Hästi esinesid ka teised A. Erman
õpilased: Mati Feldmann (9^a) saavutas
III voorus II koha; Marco Trichmann (9^a)
IV koha ja Jühan Teder (11^e) IX koha.
1980. a. esindas Eesti õpilasi üld-
lühilisel keemiaolümpiaadil Jühanis Peep
Rausberg (11^a õpetaja A. Erman) koos Gaite
2. Keskkooli ja Rakvere 3. Keskkooli õpilastega.
Peep Rausberg saavutas I koha ja sai
diplomi.

Keemiaolümpiaadi III voorus olid hästi
esinenud ka Marco Trichmann (11^a) ja
Mati Feldmann (11^a). Seega oli Tallinna
2. Keskkooli keemias Eesti koolidest
parim.

28. mail 1980. a. toimus Haudusminis-
teriumis vastuvõtt täppisteaduste olümpiaa-
didel märkimisväärsid tulemusi saavutan-
ud õpilastele ja nende õpetajatele. Haudus-
minister F. Eisen andis aukõrjad õpetaja
Ann Ernaniile ja Peep Rausbergile.

1981. a. Keemiaolümpiaadi III voorus, 9a
10a klassi õpilane, ühtlasi õpilaste Teaduskon-
nõuniku esimees Olavi Vllikainen I, II ja III
kohal.

Füüsikaolümpiaadi III voorus saavutas
1976. a. IV koha Kalle - Jüri Sell (10^a,
õpetaja H. Hiieaas).

1980. a. onitus III voorus võitjaks
Mati Feldmann (11^a, õpetaja Mart Luurme).
8-ndate klasside õpilastest oli
parim Krista Siinno (8^a, õpetaja
Mart Luurme).

1981. a. üheksandate klasside lõpp-
voorus saavutas II koha Jan Lumpas
III koha Krista Siinno ja V-VI koha
Gille Mustalu - kõik 9a klassi õpilased
kelle õpetaja oli Mart Luurme.
Kümneandate klasside III voorus saavutas
I koha Olavi Vllikainen (10^a, õpetaja
M. Luurme).

Üldlühilisele füüsikaolümpiaadile
sortjate 5- lühimelises võistkonnas oli ka
O. Vllikainen.

TR ü ränddiplomi said:
Tallinna 1. Keskool, Nõo Keskool ja
Tallinna 2. Keskool.

Matemaatikaolümpiaadi lõppvoorus
1974.a. saavutas 10-ndatest klassidest
IV koha Merike Hvalõnskaja (10^e)
11-ndatest - saavutas II koha A. Kurya-
maa (11^e, õpetaja O. Tümanok) ja IV koha
A. Lange (11^e, õpetaja O. Tümanok).

1976.a. saavutas III voorus I koha
Kalle - Jüri Kell (10^e, õpetaja O. Tümanok).

1980.a. III voorus kuulus III - IV koht
Mati Feldmannile (11^a, õpetaja O. Tümanok).

1981.a. saavutas II - III koha Olavi
Ollikainen (10^a, õpetaja H. Joost).

Kahesandate klasside õpilastest III voorus
saavutas V koha Alku - Madis Saviste (õpetaja
H. Joost).

Lisari 1980.a. aineolümpiaadide võitjate
ja nende õpetajate foto (lisa nr. 12).

Võõrkeeleskonkursil 1981.a. saavutas
8-ndate klasside õpilastest inglise keele
I koha Katrin Vorbi (õpetaja E. Keinast).

Kirjandite võistlusel 1972/73. aja-l tunnustati
kõige paremateks ülle Värvimanni (11^e,
õpetaja H. Joosaar), Ene Suundeni ja Ene
Kiusmaa (mõlemad 11^e, õpetaja A. Palberg)
tööd.

1977/78. aja-l leidrid tunnustamist²⁴
Külly Alu (9^a õpetaja H. Jõesaar) ja
Pille - Rün Purje (8^a) kirjandid.

1976/77. aja. toimus õpetaja Maimu
Maiste juhendamisel ajalookonverents,
kus nägav huvitaraste ettekannetega
esinesid õpilased Ants Põldoja ja
Hilki Tuuliz (11^a) ning juu Makarov,
Veiko Paalma ning Piit Rätassyp (11^e).
Juba sel ajal hakkas tegutsema uu.
lektorite grupp, kes valmistas ette ja
püs läbi mõned loengud.

1978.a. võtsid lektorite grupi liikmed
Toomas Help (10^a) Anil Lein (9^a)
Margus Zahharov (9^a), Juhan Teder (11^b) ja
Pille Tomson (9^a) edukalt osa „Noorte
Hääle“ konkursist teemal „Maailm meie ümber“.

Kirjandusringi juhendaja E. Paal viis
läbi igal aastal 8.-11. kl. õpilaste kõnevoistluse.

1970/71. aja. võitjad Poom, Jõepera ja Kerge olid
kõik 11^a kl. õpilased, eripreemia sai 8^b-klassist P. Kolbre.

1972/73. aja. võitsid Kai Rükga (11^b õp. A. Palberg), Eve
Kruus ja Heeli Jüümae (mõlemad 10^a kl., õp. E. Paal).

1973/74. aja. võitjad olid Aille Lestmann (10^e kl. õp. H. Jõesaar),
Tüü Rammo (11^e kl., õp. E. Paal) ja Tõnu Uja (9^a kl.,
õp. E. Paal).

1977/78. aja. võitsid kõnevoistluse Ruth Heinrichsen
(11^a kl., õp. H. Jõesaar), Eve Mõöl ja Tiina
Villemson (mõlemad 9^a kl., õp. H. Jõesaar).

Huviringid, koorid ja orkestrid.

Seisuga 15. oktoober 1970 oli
huviringides õpilasi 495.

Nimetus	Juhendaja	Õpilaste arv
Liigandussing	E. Paal	42
Kiitaring		95
Raadio ja elektroonikaring	H. Hüeas	18
Keemiaring	A. Erman	16
Laskespordi ring	A. Vassistsev	60
Gitaarlaste käsitööring	J. Hein	44
Poiste tööõpetuse ring	V. Rahur	20
Hitarri mängu-ring	P. Selis	12
Puhkpilli orkester	J. Üsvet	31
Sega koor	E. Liiksaar	36
Laste koor	E. Lipstok	60
Mudelaskoor	H. Eller	50
Tantsuansamblid	R. Sila, A. Liiv	11

Klaveriklassides õppis 50 õpilast.
Klaveriklasside juhendaja - õpetaja oli
A. Johansson (end. nimi Eesvald) aastast 25.06.1940 -
28.05.1985). Peale nimetatute oli koolis mitmeid
spordi-aktsioneerid (kõvi- ja võrkpall, maadlus jne).

1977/78. õ/a-l hakkas tegutsema V.
 Miti juhendamisel näitening. Seenu oli
 lavastatud mõningad lühinäidendid kor-
 jandusringis.

1978. a. maikuu esitas Pöögelmanu -im.
 Elektrotehnika Tehase Muhi saalis muunkal.
 „Minnu peetles leedi“ inglise keeles.
 See oli õpilaste täiesti uus kogemus
 suhelda võõrkeeles. Etendusi anti kahel
 korral täissaalile kusjuures see võeti pub-
 liku poolt väga soojalt vastu.

Mängis Tallinna Muunkakeskkooli or-
 kester, juhatas Tallinna 2. Keskkooli õpilane
 Mart Mikk. Tugelan oli muunkalis 30.
 Need olid Tallinna 2. Keskkooli 7.-11. kl.
 õpilased:

Mr. Henry Higgins	-	Taavo Veske (10 ^a)
Miss Eliza Doolittle	-	Reeda Toots (10 ^b)
Alfred Doolittle	-	Gaiaar Zarip (11 ^a)
Kolonel Pickering	-	Jaak Mikk (10 ^b)
Mrs. Higgins	-	Marit Vaitmaa (7 ^b)
Mrs. Pearce	-	Helin Värtina (10 ^a)
Freddy Emsford-Hill	-	Sven Mäses (11 ^c)
Mrs. Hopkins	-	Küllli Alu (9 ^a)
Zoltan Karpathy	-	Mart Kalu (10 ^b)
Dirigent	-	Mart Mikk (7 ^b)
Etenäse juht	-	Mart Kalu (10 ^b)

Helisalvestuse tegi Eesti Raadio.

1978/79. õ/a-l lavastasid Keemu Ku-
ningas "Estonia" ja õpetaja V. Mitt
muusikali Mary Poppins. Etendused
toimunud Pöögelmanni-nim. Elektrotehnika
Tehasehalli saalis. Seekord oli publiku hul-
gas palju õpetajaid ja õpilasi teistest
koolidest. Suur oli aidanud äratada minu
vutleva leedi esitamini Eesti Raadios.
Sellegi etenduse helisalvestuse tegi Eesti
Raadio.

Piisosalisena esines taas Reeda Toots
(11^b). Teised osalised olid:

Taavo Verke (11^a), Jaak Mikk (11^b),
Heleli Värtana (11^a), Andres Kask (11^b),
Avo Püü (11^b), Madis Jürge (11^c), Tiina
Kulli (9^a).

Ka Mary Poppinsi etendustel mängis
Tallinna Muusikakeskkooli orkester, juhata
Mart Mikk (8^b).

Õpilaste hulgas olid veel populaarseid
muusikaklasside ja kirjandusringi. Lühised
püünlavalehted, Nüü ohtud olid külalis-
esinejaib koreograafikooli. Õpilased õppeala
juhataja Olse Adussoni juhendamisel. Esitati
kantsletava ajajärgu tantsu.

On mulde jäänud täoline ohtu
1. II 1974 a. mis oli juhendatud J.S. Baehi
ja H. Heine loomingule.

Meisterlike ennetajana on nõom meenu-
tada õpetaja Aino Johanssoni klereriklassi õpi-
lasi Tiina Vardjat, Imbi Peterseu ja paljusid
teisi.

Õdusad õhtud toimunud ka kirjandus-
ringi korraldusel, kus sõnalised ettekanded
vaheldusid muusikalistega: õpetaja Eva Paali ja
muusikaõpetaja Aino Johanssoni koostöös hästi
õnnestunud tulemus. Tähtsed õhtud toimusid
igal aastal, kuid ajalisele kõige paremale
kõltsuva mõjujõuga olid need kaks:

8. aprillil 1972.a. kirjandusõhtu pra-
kangelane oli Rabindranath Tagore, 10^{le}
klassi õpilased Rein Sila ja Tiina Känd
esitasid põimiku tema teosest "Aednik".
Kaunid sõnad vaheldumas helidega!
See õhtu jäi oma emotsionaalsusega
kauaks meelde!

4. veebruaril 1978.a. aga tähistas
kool kirjandusringi eestvedamisel A. H. Tammsa-
are sajandat sünniaastapäeva. Õppeaasta
1977/78 oli juba tähtsat meile suurele klassi-
kule. Kirjanduskabineti stendil olid fotod,
mis seotud Tammsaare viker ja loomun-
guga. Tallinna Draamateatrit oli saadud
tulla näiden drite lavastustest palju huvitavat
fotomaterjali. Kirjandusõhtul esitati palju midame-
lähedast Tammsaare loomingust kuuld üle-
tamatuks jäi Reeda Tooni (10^{le}) poolt tunne-
tatuna Ramilda Keri Sandra kule.

Tallinna Reaalkoolil oli alati olnud oma orkester. Lõige kauem on tegutsenud puhkpilliorkester. See mängis juba sel ajal, kui koolil oli oma liinväli, kus ilusail talveõhtutul tuledesäras ja orkestrilude saatis uimutati.

40 aastail juhatas puhkpilliorkestrit Tüt Osvet, hiljem Helder Jakon. Orkestri nimanimikud olid Andrus Arusoo, Rein Sila ja Toomas Kaupmees, kes juba enne meie kooli 9 klassi tulekut olid orkestris mänginud.

Tantmorkestriteks oli kuulsaarn 40 aastail "Mickey", Tallinna koolinoorte lemmik, "seejärel" "Reel". Tuntud olid ka "Tribaduumel".

1971/72. õja-l hakkasid õpilasohtud mängima kaks ansamblit. Arne Liivi (b-klasi) ansamblisse kuulusid val Alini Inui, Erki Berends, Ivar Lindpere ja Peep Rammula, Rein Sila (c-klasi) ansamblis olid Herri Kaljula, Toomas Kaupmees, Heiki Mäblis (ob), Karel Rõivas ja Urmas Sütan. See oli kooli 88. lund.

1972/73 lõi oma ansambli ka Ahto Laes (9^a). Sellesse kuulusid veel Andrus Koolme (9^a) Riho Lubk (10^a), Roland Laidla (9^a) ja trummar. Selle mängis mõnikord ka Hannes Ojari.

1976/77 hakkas tegutsema Priit Aava (9^a) ansambel, selle mängis samast klassist kitarrist ja 9^a klassist olid ka solistid Erich Krüger ja Priit Palm, 9^a kl-st kuulus sellesse Aare Jaama.

1979/80. õja-l muntseeris Paul Kobergmann (11^a) ansambli val: Paul Annus, Kalle Hint, Andrus Laane, Urmo Männi, Peep Rausberg ja Enn Vilgo (lisa nr. 13).

Ühiksandate ja kümnendate klasside
ekskursioonid olid tavaliselt õppekursu-
nõond. Vilde ja Tammsaare loomuga kä-
sitlemiseks seoses käidi Mahtres ja Varg-
mael, Aadu Hindli ja Johan Schummi
loomuga käsitlemise ajastati ekskursio-
niga Saare- ja Muhumaale. Mihhailovskaja
käidi Puskim ja Leedumaal 'Mieželaitise ja
Čiurlionise käsitlemise ajal (vt. lisa m. 14).

Lõpuklassid käid aga Moskvas
1977. ja 1978. a. lõputööde ekskursioonid siinid
aga Lõputööde, Mukatševsse ja Ušgorodu
kuni, et eriline elamus. Saadud said
10⁰⁰ pl. õpilased Tammsaare kodukohas 17.
mail 1972. Ühustasime nimelt mitte jür-
duda sellega, mida nägime Maal ja Oul,
said muna ka soovõseku. See oli
vesine pinna kõi kur. Kui mähtalt mähta-
le hüpatel said õpilased tõelise ette-
püüdnud sellest, milline Vargamae tegelikult
oli.

Kuid oli ka teistmuguseid elamusi.
Aastaid hiljem läksime jälle ühe klas-
si Tammsaare - maale. Seal oli känd ke-
vadine koristustöö, kuid tööjõudu oli vähe.
Õpilased pakkusid inimga oma abi.
Töötasime terve päeva. Ohtul saime aru,
et olime nõrkamad uue kogemuse võrra.

17. - 19. maili 1980 toimus 11^{le} klassi
ekskursioon Lõuna-Eestisse, klassijuhataja
Maimu Maiste oli pärit Vigandimaalt,
ta tundis seda hästi ja oli murepa-
rase teemal. Ei saa kunagi unustada
Õõbiku - oru: õõbikute laulu ja õitsvaid
loomingaid. Selles kaunis kohas jutustas
M. Maiste aga ka sellest, et just Õõbiku-
oru hukati 1941. a. juunis Eesti ohvitseri, Maimu
Maiste (20. aug. 1930 - 21. apr. 1987) elutee jäi
lühikeseks. Nüüd olgi see tema viimane päik
koos õpilastega oma lapsepõlve - radadele.

Tallinnas 2. Heskkoali õpetajate ekskur-
siooniga 1975. a. juunis Saaremaale on seotud
üks omapärane juhtum. Meil oli teada,
et kaks meie vilistlast - Erki Berends
ja Tiit Ramm - teenivad aega Kirgis-
tšis (Kurusaare) läheduses asuvas sõja-
vaeosas. Savatsenime murene külastama.
Nende ohvitser oli aga nüüd lahke, et
lubas põistel tulla koos meiega ekskursio-
nile (17. - 19. VI). Erki ja Tiit rõõmustasid väga.
14. - 16. VI 1976. a. külastasime Hiin-
maad.

Igal kevadel korraldatakse matku.
Kui ilm on hea, võimalusel õõbikute-
pöles tehti lõpet. Õõbikute, kuhu rännu-
ted viisid lauldi ja mõnikord ka
tantsiti. Ekskursioonid olid aegsasti ei andnud
muri teadmine, vaid ka lähendasid inimesi.

Saksa ja eesti õpilaste ühistlaagrit

28. aprillil 1971.a. sõlmisid Schwerin
ja Tallinna handuosakondade juhatajad
lepingu õpilaste vahetamiseks.

9. - 22. juulini 1972.a. saigi esmakordselt
tooks taoline laager Kose-Lükati Metsa-
koolis. Küllasõitjad olid 28 õpilast Goethe-
nim. Keskkoolest ja Komarovi-nim. Keskkoolest
koos kahe saatejaga. Need olid M. B. Holde-
brandt ja J. L. Mervus. Vastuvõtjad olid Tal-
linna 2. Keskkooli ja Tallinna 44. Kesk-
kooli õpilased. Laagrijuhataja oli Tallinna 44.
Keskkooli direktor Ellen Luum, kavatsejad
Jõesaar Helju, Kõnnik Silve ja Prikk Alek-
sander (2. ko.) ning Quimann Taima (44. ko.).
Laagrit aitasid ja organiseerisid Tallinna
handuosak. juhataja L. Tammiku ja Kose-Lükati
Sanatooriumi Metsakooli direktor B. Metsküll.

Külastati tutvustati Tallinna, Tartu ja
Pärnu vaatamisväärsustega, korraldati tantsu-
ja lõkkeõhtuid ning spordivõistlusi. Arme Lii
oma ansambliga ja sisustas ühiseid koos-
pühimisi ning aitas palju kaasa vaba-
aegse ja sobaliku toekonna loomisele.
Viimased Eesti pühimised päevad olid
saksa õpilased eesti õpilaste kodudes.
Saksa õpilased hakkasid huviga kohe õppima
eesti keelt ja meie õpilased täiendasid oma saksa
keele oskust. Lõpeti palju häid sõpru.

4. - 25. juulini 1973. a. olid Tallinna 2. Keskkooli ja Tallinna 44. Keskkooli koond-
 nimed Schillerinis. Ametlikeks vastutajateks
 olid M. Gorki nimelise Keskkooli ja Leimu-nime-
 lise Keskkooli õpilased, kuid praegu kõiki
 deid üritustest võtnud osa ka seltsusel
 suvel Rose-Lücati laagris olnud Goethe-
 nimelise Keskkooli õpilased. Selle kooli abiturient
 oli ka Ilse Thonagel, kes "Schweriner
 Volkszeitung"i korrespondendina nimetatud
 ajalehes meist kuu Schwerini linnast küla-
 listest mitmes artiklis kirjutas ja fotosid
 avaldas.

Schwerini praeguse kooli korraldaja
 ametlik vastutustevõimekuse, kus Saksa
 poole nimel territooriumid ja linnas
 HO juhataja M. Schulze ja Schwerini ring-
 konna HO juh. astaja G. Piske. Üle-
 alakirja saatja oli HO inspektor J. Lipp-
 nagel, laagritelemes pr. R. Paub.
 Linnas majutati Schwerini muusikakooli
 lassi lähedal asuvasse logopeedikooli (Sprach-
 hürschule). Meie kättes oli see väike hüdau
 kahekoruseline maja kahe nädala vältel.
 Läheduses asus Falken See. Nü alges meil
 iga päev suplemisega selles linnas.
 Kainne ekskursioonidel mitte ainult
 Schwerini lähemes ümbruses (Zippen dorf,
 Gerslow) vaid ka Rostockis, Warenis, Wismaris ja

14. juulil oli meil võimalus osa võtta
imelikult kontuudist lossi aias - Zauber
der italienischen Oper. Sin juhtus olime
imeilus. Solistide Renate Hoff'i, Manfred
Hopp'i ja Bernd Riedel'iga laulnud
võidu lüanud, 18. juulil aga olime
Schwerini Toonkriikus okeikontserdil
(J. S. Bach, M. Reger, C. M. Widor).
Ohtuti aga olid õpilased koos
kas lõkketule aäres või tantsiti.
Kõige suuremaks elamuseks oli ühine
lõkkeõhtu Kaninchenwerderi saarel. Juba
laevasõit sinna oli omaltee elamuseks
kuid pärast kohalepäädmist üllatati misel
vul korelavalb: vastuvõtt rõõmdega,
mitsesapraad müüdamist ootav lõke
einelana tantsu Rantamisi õigus näe
meie kui saksa õpilastel jäe.
Kõlm nümist päeva olid õpilased
vastuvõetate kodudes
14. kk. õpilaste saatja Hilda
Kuremaa ja minn olime aga külas
1972 a. nimele Eestis olund L. Illervuul
ja B. Hildebrandttil.
Viimasel päeval külastasime
Berliinis Pergamoni Muuseumi.
Kõrskõ saksa handustöötajatega oli
kogu meie Saksamaal viibimise aja
olund väga hea.
nimetähtjad (Lisa 1972. ja 1973. a. koondühmacle
m. 15. p. 44)

18. aprillil 1980. a. ilmus "Noorte Hääle" artikkel "Lenda tolmust üles" igivana maja...". Selle autor oli Tallinna 2. Keskkooli 10^b klassi õpilane Toomas Sildam, tänapäeval tuntud ajakirjanik.

See on lugu Tallinna koolinoortest kes ei säästnud aega ega jõudu, et vana linn taas ellu äratada. T. Sildam tuletab meelde "Kodulinna" liikumise algataja Tiina Mäe "esimesi lahedamehi" aastast 1975. 1980. a. on neil tööpühapäevade noori juba 3500. Teiste tublide seas nimetab "Lenda tolmust üles..." autor ka oma "koolivendi" Madis Jüngerit ja Kalle Tanini (mõlemad 11^c klassist).

Meenutame, et just Tiina Mägi oli see, kes ei leides tolmust üles mitte ainult imepäraseid maju, vaid kes elustas ka keskajate traditsioone. Rihkeb selles oli krahvi ja krahvinna valimine: "saalikaunide" pandi osavus, vaprus ja võlu. 1980. a. krahvis valiti Mart Saarse Tallinna 21. Keskkoolest ja krahvinaks Tiina Loosaar Tallinna 2. Keskkooli 9^a klassist. Jüriti ehitas vanalinnas Kodulinna EÜE". Elitustööl olid ka mitmed Tallinna 2. Keskkooli õpilased, kes varem juba vabatahtlikult oskused omandanud EÕM-is.

1972. aasta suvel töötasid paljud meie
 õpilased Väike - Maarja EÕM-s (lisa m. 16).
 Moni alg hiljem moodustati meie kooli
 õpilastest tööühm. Töökohaks sai Soontagana.
 Töötati ka Saue soohoris : malevlastine
 ja sügisestel koristustöödel (kartulirotmise, kaa-
 likato - porjandito - kapsaste koristamine).
 EÕM-i üks aktiivsemaid organisatsioone
 oli Jüri ja Kain Siiaas. 1975.a. suvel
 oli ta Haryimaa juhtkonnas EÕM-i komandör.
 J. Sildam's artikkel ilmus enne olümpia-
 regetti Tallinnas. Seega suve oodato ja loodeto,
 et olud muutuvad lähedamaks. See lootus
 oli petlik. Lüllap oli see üheks põhjuseks,
 miks Tallinna koolinoored 1. oktoobril 1980
 kogunemiseks Haryi tänaval sel ajal seal asunud
 jätisekohvikus, samuti Snelli tüüsi aäres.
 Olin sel ajal seal ja nägin püüdnud edasib
 kaiku: tulid mülitsevad sisse hoolates
 ja pisse hakata nusse toppima. Oli hirm, et
 korraldab see, mis juhtus 1940-ja 1941. aastal, kui
 koolipoised püüdnud takistada Tallinna Reaal-
 kooli juures Vabadussõja mälestusamba maha-
 võtmist. Paljud seal vangistatud noormehed kadu-
 sid jäljetult: isegi nende matmisukoht on teadmata.
 1980.a. vangistatud kooliõpilased vabas-
 tati süski juba samal õhtul, mõned
 jaigumisel hõimukub. Lüll aga noorime-
 kooli halva kasvatusöö

arvates algas 1. oktoobri 1980. a. Tallinnas
toimumud õpilasarahutustega Nõukogude Liidu
ahelate maharaputamise. Nagu Vabadussõja
algperioodil võtnud koolinoored enda kanda
oma maa kaitsjate, oma õiguste eest
seisjate raske ülesande.

Tallinna 2. Keskkoollile oli see aasta
vul omanoomi raske katsumuste aeg:
vastlapäeval, 19. veebruaril olid 11^a klassi
õpilased õhustanud teha klassiõhtu. Enne
minde aga keelutama. Eks ole ju vastla-
päeval alati keelutatud, kuid seekord mõ-
ned mõned klassi noormehed väga erelisi
osavuse demonstratsioone - Harjumäe kõrgelt
nõlvalt sõita mäe kõrval oleva madala
maja katusle. Õnnetuseks oli nüü tegemist ka
linnavalitsuse lohakusega: lohutatud püüdeid
oli jäetud parandamata. Õnnetus juhtus juba
esimese ja teise keeluga, teised said seda nähes
pidurdada end sellest sõitma. Enimest keelu juh-
tinud Oleg Brusberg sai rängalt vigastada -
selgroog ja rindkere, küllki Alu ja Kaja Ke-
lase said ajuravimist. Õnnetus parandamis-
nad mitmeliselt küüris. Peetud parandamist
aga võttis kuud. Ta pandi kipsi ja tema
jümmi pidi kogu aja keegi olema, sest
kida tuli vga poole tunni tagant pöördeta.
Nüüd näitas kool jälle oma üksimeelsust: rahvas
Keskhaiglas nüü päeval kui öösel olid õpilased

ja õpilased. Tänu tugevale tahtele ja
abile, mida ta sai nii Tallinna kes-
koolis kui ka Haapsalus asunud vaba-
riikliku Neuroloogia ja Ortopedia Haiglas,
hakkas Püspjälle kooli. Kui tal juba õpetaja
lubati, käinud õpetajad teda nii Tallinnas kui
ka Haapsalus õpetamas. Ta sai lõputu-
müüa üheaegselt oma klassikaaslastega.
Selle viinid Haapsallu õpetaja ja klassi-
juhataja.

Nüüd aga lühidalt nendest muu-
datustest, mida see endaga kaasa üle-
hoidmise määru kerkhoiduse ülemine-
kust. Oli ilmselge, et üldisele kerkhoidusele
kohustuslikult üleminek oli võimalik ja
taoline määru said ainult pedagoogi-
listes küsimustes täielikud võibud anda.

Selle määru arutamisel õppenäi-
kogus leidis kogu meie pedagoogiline kol-
lektuur, et mittetäielikult kolmele valja-
venitamise, nagu seda mõnel pool nisko-
tehti, on vastutus õpetaja kutseühikaga
ja täiesti vastuvõetamatu.

Oli vaja leida uusi teid
edutute õpilaste ergutamiseks, tugevdada
kontakte vanematega kütä nõrgemad
võikremagi edu puhul. See teo oli
vaarvaks, kuid kaunis nisko valja.

Enlist rõhku tuli nüüdsest panna konsultatsoonidele, et aidata järele need, kes õpetöös mingil põhjusel meha olid jäänud. Järelaitamistundidest oli abi aga ainult nende õpilaste puhul, kes ka ei olid järeleõppimisest huvitatud.

Õppejuhuse analüüs ainete kaupa näitas, et raskeimad ained olid matemaatika ja füüsika. Tõenävalt oli just matemaatika programmi neil aastail tugevasti muutunud ja õpetajatel endilegi oli vägi teatud kohanemisega.

Et üldise kekkhalduse nõue haldustasemele kahtluse tegi, selgus juba paar aasta pärast: 48,3 % noortest juudus kesk haldus ja 8,8 % oli jäänud õpitamata isegi 8. klass.

Meie juudisime oma koolis kahtluse õpilaskomitee ja lastevanemate õppektori abi. Oli tõesti neid, kellega vestlemine aitas kaasa selles, et nad paremini õppima hakkaksid, kuid mõne puhul see ei aidanud. Lõuna Tallinna 2. Keskkoolis oli väga tubli kooliarst dr. L. Lembit, siis juudisime ka temaga nõu ja ta võttis need õpilased, kes kurdid halva tervise üle, oma erilise hoole alla. See aitas nii mõnelgi õpilasel tervisehäiretest vabaneda ja kõik paranes ka nende õppejuhuse.

Rikaafiline vaatlemine ja analüüsimine

tulemusest järeldusi järeldusele, et edutuse põhjused on järgmised:

- 1) ebaühtlane teadmiste tase 9-ndates klassides;
- 2) haigus, mis ei taivitsunud olla akumitue, kuid mis takistas keskendumist;
- 3) kodused põhjused;
- 4) laiskus, mõlemis loodus.

Kui kolmel esimesel juhul võis tavaliselt süüski mingilgi määrat olukorras muutuda või vähemalt leevendada, siis mõtelaiskuse vastu ei ole mingit ravimit. Oli huvitav tõdeda, et mõtelaiskuse all peama tarad õpilased töid tehes näiteks suvel õpilasmaleras, olid väga tublid. 'See juhul võis küll' teha järeldusest neil oleks olnud õigem mingi füüsilise tööga seotud elukutse omandada ja tööle minna. Kui ilmselt arvas ka direktor O. Radik. Mulle meenus üks juhtum seoses sellega: edutuse õpilane oli oma päberid väga võtnud ja endale ka töökoha leidnud. Enne oli algul sellega nõus, kuid siis millegipärast meelt muutunud ja haridusosakonnale kaebuse esitanud. Tulemusest oli see, et direktorile tehti etteheited õpilase nimekirjast kustutamise pärast ja avaldati noomitus. Direktor võttis seda aga rahulikult, öeldes: peaaegu, et tüdruk endale sobiva töökoha leidis.

Metoodikuu esimesel pühapäeval tähistati õpetajate päeva. Sellele eelneval laupäeval (õpetöö tornus suudel päeval nädalas) andsid tunde õpilased. Õpetajad olid aga tundidele kutsumatud "isendid" vaatama.

Oli väga huvitav jälgida, kuidas õpetajad olid tabanud riie või teise õpetaja eripära: kes armastas tundi anda laenu taga istudes, kes klassis ringi kõndides, kes akna juures või tagaseina vastu toetudes seista. Täpselt matkimist lüüdis kõnemaanel, tema käitlusviis, aine käitlemise tavaharad metoodilised võtted, aga ka see, kas antud õpetaja lõpetas tavaliselt tunni õigeaegselt, või armastas ta tundi vahetumise ajal paar minutit võrga järelelööda ja huvitas oli ka asjaolu, et tolle aegade õpetaja tegevuse suhtusid õpilased täiesti respektiga. Ei esinenud mingit hollitsemist, nagu see muudagi tahtisel kooli "maingi"-mõttel taraks on. Mõnedki pändi tõimele ja hülaldusteta, kusjuures kriteeriumiks oli taas asjaolu, kuidas taratses hinnata tööline õpetaja: kas rangelt või liberaalselt. Pedagoogidel, kes tundi (või tunde) jälgisid, jäi rääkima ainult olemasoleva selle üle, kui täpselt õpilased oma õpetajate olemuse on tabanud ja kui heatahtlikult nad õpetajate iseloomu eripärastesse suhtuvad (vt. lisa m. 17).

Ei saa kuidagi meenutamata jätta
 24. detsembrit 1972. aastal, Sellel õhtul oli
 Lydia Koidula 129-nda sünniaastapäeva
 tähistamine L. Koidula nimelises Pärnu 2.
 keskkoolis. Seni olid Koidula-kooli ja
 meie kooli vahelised suhted püdnud
 ainult spordivõistlustega. 10-ndail aastail
 kontaktid tihenesid: pea kõigil üritustel
 oli ka sõpruskooli delegatsioon (tavaliselt
 õpetaja ja 5-6 õpilast).

Küna Koidula sünnipäev ja jõulu-
 õhtu lõngesid ühele ja samale päevale.
 nägi Koidula-kooli direktor Armas Kuld-
 sepp palju vaeva enne kui sai loa
 koolis õhtu laborürituseks. Teatavasti see
 müid juba pensionil olev A. Kuldsepp
 1995.a. J. W. Januseni medali.

Koidula sünniaastapäeva tähistamine
 algas kooli juurest. See oli suurepärase
 väärtusega: õhtuhämaruses mindi tõrvikutega
 Koidula aiasamba juurde. Seal lauleti
 Koidula sonadele loodud viise, deklameeriti
 tema luuletusi, peeti ka kõnesid. Siis mindi
 tagasi kooli, kus Koidula-kooli õpilased
 esitasid näidendi. Saarane muusika.
 Pärast seda oli aga ühine õhtu
 õpetajatele ja õpilastele.
 See õhtu ja paljud teinud
 ühiseid ettevõtmisi on jäänud meelde.

Ballid.

Kui ma 1970. a. Tallinna 2. Keskkooli töö-
arust, oli seal balli-traditsioon juba olemas.
Tavalisest peotüüst erines balli sel ajal
ainult valitud püüaie ja püüaie olemasolu
tõttu.

Tõeline ballitraditsioon, mis kestas Reaal-
koolis praeguseni, sai alguse 1972/73. õppeaastal.
Sellest ajast alates on see olnud abi-
tuuriumi kõrge pidulikum sündmus.

Ballis valmistamine algas teise pool-
aasta algul. Abituuriumiklassid valisid printsessi,
printsi, tseremooniamäistri näitikut, paarid,
ajakirjaniku, mõnel aastal ka mängujuhid. Kui
need ei valitud, juhendas mängu kehtiv kava
töö juhtaja Silvi Kõnnik.

Ballis tulli pidulikus ruutuses. Saali
kaunistamine ja laudade katmine ning lauade
teenindamine oli kümneid klasside üles-
anne.

Printsess ja prints esindasid kogu lõpe-
tavat lenda. Balli algul toimus nende
pidulik kroonimine: eelmise lennu printsess
ja prints andsid üle krooni, tseremooni-
mäister - saua.

Kaunimaks printsessiks oli 1980. a. (95.
lend) 11^a kl. lõpetaja Tiina Jänes, vähimaks
maks printsiks oli 1977. a. (92. lend) 11^a kl.
abituurient Priit Rataspepp, võrratuks tseremooni-

moonameistriks olid juuri Makarov 92. len-
nust ja Andrus Roos 95. lennust.

Uroonimisele järgnes printsi ja print-
essi arvamus. Peagi ühinesid nendega
koik kes saaks vübisid. Oli see ju ball-
kogu lennule.

Sis istuti lauda, vaadati klasse
show'id. Need olid ette valmistatud ope-
tatore abita. Vahepeal aga küsitles "aja-
kirjanik" printsi ja printessi, sejuat ka
teisi jüdulisi. Arne Levin 95. lennust on
meelde jäänud oma väga vaimukate küs-
mustega ja vastustele järgnenud kommen-
taaridega.

Oli tavaks, et ballil mängis oma
kooli ansambel. 1973. a. oli neid isegi kolm.

Saali kaunistasid kümnenadad
klassid. Võib ainult imitleda kui vaimu-
kaval lahendusi selleks leiti. Ületamatuks
jää 1974. a. 10^{le} klassi õpilase Anne Greeni
ja tema tööriistana saaliühendus. Kõnnat-
likkust ja püsivust nõudnud mitu päeva
kestnud töö tulemusel valmisel paberist
pitkardina millega kaeti laest maani üle-
tuwad saaliaknad. Nii loodi ainulaadne
hübasus.

Maikuu lõpul toimusid ka üle-
rajoonilised abiturientide ballid, kuid need
ei olnud suursündmuseks, nagu olid pooli olnud.
Paljude ametlike ürituste tasandile jäänute seas toon

ühe erandi. See oli Deskrjõoni abi-
turientide ball 28. mail 1977. aastal.
Sel aastal oli meie rajoonis lõpe-
tajaid 1100. Orkester es, samuti rei-
palt läbi kevadise Lõadnuu Laulu-
väljakule. Noorte päsutusse oli antud
nü "Tantsutare" kui ka tšehhide
"Tivoli" aed. See oli meeldis jhtu.
Ja nüüd! Miks ma nü palju
ballidest kirjutan? Minu arvates olid
ballid üheks osaks kogu kasvatus-
töös: nad aitasid kohaneda uues olu-
korras, nioelda seltskonnas. Balliks val-
mistumine andis võimalusi eneseteos-
tuseks: ettekannete valmistamine, teatud
rituaalide ülevõtmine silmiselt, lennult,
tühikutel - peokleitide omblemine, ansambli
lühikele - esinemiskogemus jne. (lisa nr. 18).

Eriti vartutusrikas oli ballil tõe-
remooniameistri roll, just selles rollis ol-
nust on saanud tänapäeval üldtuntud
inimesed:

Erki Berends - raadio "Kuku" peatoimetaja,
Tüü Rammo - ETV tuvasaadete toimetaja,
Jüri Makarov - Rock Summerite ja TIPP TV looja,
Mart Kaln - kunstiajaloolane,
Mart Mikk - klaverikunstnik, kes täiendanud end
Sibeliuse Akadeemias jt.

Ball oli koolilise suursündmus.

Ma ei saa mõnda minna ühest juhtumist 1980. a. ballil, mis eredalt näitas Tallinna 2. Gümnaasiumi õpetajate ja õpilaste sõbralikku vahetust.

Kõrgemalt järele uurides, et selle kooli eripäraks oli nende õpilaste vahetuskeskused. Selle põhjuseks ei olnud mitte asjaolu, et suhted olid lihtsalt raskendatud. Ülen töötanud ka teistes koolides ja võin öelda, et ka kõrge kvaliteetne suhtumiskeskus olemasolul jõuavad õpetajad ikka lõpuks suhtetajate järele. Tallinna 2. Gümnaasiumi vanemates klassides oli paar suhtetajat, see oli teada. Suurem osa poistest ei suhtunud, tüdrukute puhul ei tulnud suhtumist meele.

Kõik olid ühel klassis koolis Moskva ühe kooli üheksanda klassi õpilased oma õpetajatega. Selle klassi poisid suhtuvad kogu õpetajate juuresolekul, tundub aga salaja. Üle õpilased tulid meile, küsima, miks neil lubatakse suhtuda. Küsisime seda nende õpetajalt ja saime vastuseks: mõneminutilise kohtumised. Tõesti seda siis parem juba avalikult. Üle poisid küsisid siiski, miks nad suhtuvad, kuid vastust sellele ei saadud.

Ka õpetajate hulgas oli meil vähe suhtetajaid. Ei suhtunud ka direktor O. Radik.

Paar - kolm süüritajat oli süües.
Õpetajate toas, kantseleis ja tšistisko ruumi-
des oli süüritamini kuulatud. Süüritajate
kärutux oli üks väike ruum, mille taga-
vägimise mõne võrra sooride jättis.

95. lennu balli ajal see siis juhtuski.
Abiturientid olid korrapärga - õpetaja kaas-
abil hankinud endale süüritamini vab-
me ja sellest teinud pitskardinate, vaipade,
roosade lundide, paberlilled ja nups-
asjadege kaunistatud ruum, mis pealegi
või lõhnastatud. Balli suureks abiks
nooriks olgi selle jndulik aramine,
kusjuures arakõne tiemaks oli süüritamini
kahjulikkus.

Nüüd aga mõni sõna vilistlas-
päevadele, mis toimusid kaunavõim
võimalusel juhapäeval igal aastal 1956. a.
alates 90-ndate aastate algusest.

Vilistlaspäevade läbiviimise eest vastu-
tavad abiturientid. Meie valmistasid ette
eeskava, nende võistkonnad katsumise jõe
spordi mitmetel aladel vilistlastega, laul-
misk mängis abiturientide ansambel, kuid
nad olid ka garderoobi korrapärgad.

Vilistlasnõukogu palvel enne kooli
direktor ülevaatega olukorras koolis (õppe-
ja kasvatustöö alal, aga ka muud küsimusi
jäudutades). Seejärel enne vilistlaste esindaja.
Meenutad M. Viiderma, I. Tikkeli, A. Viikale, V. Lindströmi.

Vilistlastes oli palju meenutada.
 Kõneldi sellest, kuidas 1955. aastal lavas-
 tati V. Lubu „Kevadit“, kuidas 1956. aastal
 läks eestisse esimene kooliraadio saade.
 Kindlasti kõneldi ka sellest, kuidas
 1958. aastal valmis algklassidele nn. väike
 maja. Ei jäetud meenutamata puhkpilli-
 orkestrit ja tema juhti Paul Hakk.
 Et puhkpillimäng ikka annastatud on
 tõestasid 1975. a. „Trubaduurid“ R. Valki
 juhatusel.

Elektroonikapõinid aga meenutasid, kui-
 das koolimaja radiofitsseuti. Tolleaegse
 füüsikaõpetaja Hain Hiiuasa entusiastlik
 ehterõõmu kandis vilja. See tõttu oli võima-
 lk õpilastele vajalikke teateid edastada
 klassidesse või vahetundidel kuulata muusikat.
 Eriti tänuväärne olid maja radiofitsseu-
 mi eest lõpetajate tuttavad, kes lõpuaktus-
 tel saali ei mahtunud, kuid ometo sellest
 pidulikest sündmusest osa saad.

Traditsiooniliselt lõppes vilistlas-
 päeva aktus Gustas Ernesaksa lauluga
 „Ilari tuli“, mille helilooja oli 1949. a.
 juhendajad Tallinna Realkooli koori
 ja tema legendarsetele juhtide Voldemar
 Joanningale. Seda laulsid koos endised
 koorilapsed ja veel õpilase seismises
 noormehed. Mitmeid kordi seisis süs
 Koori ees Arvo Rataspepp.

Kui õppeaasta lõppemas koguneti aulasse. Suis kõlas lõpusell: üksteist 'kellalööki' puhelikus vaikus. Ja imeliselt helises see vana kell. Kõllep oli selle valaja olnud suur meister, kes kellele oli andnud nii "hele da jaale".

Kui õpetajate edusoorid algarvaks, lõpuksameik edasi antud ja kui õpilaste tänuõnad õpetajatele öeldud, tuli traditsiooniline Pudi - nida : üksteist 'järe, käest kinni, läbi klasside, kabinetide, aula, võimla, direktori kabinetiga, ii unustatud. Viitlaste juhtude järje olevat see traditsioon tekkimud sees matemaatikaõpetaja Paul Ederbergi abias Pudiga : matemaatilised read → Pudi nida.

Lõpupeod on suursündmuseks kõikides koolides. Tallinnas 2. Kerkkooli omapäraks oli ühine jalutuskäik Radohorgu, et teritada uut päeva lauluga. Need paikesetõusud, mida vaatamine "Rus-salka" treppidelt, ii unune kunagi. Radohorgu mindi ka siis kui sadas lausvihma : see oli ju traditsioon. Mäletan üht sellist juhtumit. Rannal olid mingid tsemendtorid. Kellelgi tuli mõte : poime torudesse laulud ja tohi ju laulmata jääda. Kui tehti : lauldi Monumikuu kauge; kui side oli tavaliselt tehtud. Vihm lakkas ja päike oli pilvede tagant näha tulnud.

Lõpetuseks jääb veel küsida, kas
 nüüd, millal on möödunud ligikaudu
 paarikümme aastat kirjeldatud aegades,
 ei tundu kõik liiga ilusa ja heana.
 Kas kõik ikka külges nii hästi ja
 kas tõesti õpilased ja õpetajad pinguta-
 nel teadlikult ühise ümbruse nimel?
 Kahtlusi aitavad hajutada omaaegsed
 õpilaste anketuimised: aastal 1972 korralda-
 nu selle omal algatusel, 1978/1979. ja-
 aga koolijuhide täiendusteaduskonna kurnu-
 tööna. Nüüd väidavad õpilased, et neile meel-
 dib koolis käia, et neile pakuvad huvi
 ülesanded, mis panevad pead murema,
 arutlema. Teise anketuimise puhul eitatakse
 konfliktide olemasolu õpetajatega ja doress-
 nooruga. 1971/1972.a. oli õpilaste ainsaks
 rahulolematuse põhjuseks mõnel juhul
 asjaolu, et poistele ei lubatud sel ajal kanda
 jukki juukseid (see oli aga parajasti juht
 moodi lahnud!) ja ei lubatud kooliruumides
 vahetada heliplaate (see oli Lääne mõju kan-
 tuses "kõrgemalt poolt" rangelt keelatud).
 Võib kindlalt öelda, et nüüd õpilased
 kui ka õpetajad olid rahul oma saja-
 aastase kooliga. Ja nüüd mõnigi eksamein
 vastaja tundis ennast bioloogia kabinetiga
 lahutamatuks ka kõrva kindlana ja
 julgena. Samu "Nõukogude Õpetaja" ajakirjanikule
 Lemuel Mäele ja fotograaf Margus Viikmaale.

on olemas foto kaubopisest (vt. lisa m. 20). Kooli alguskümneleil olevat too kam seismid aula ukse kõrval. Nüüd kaubopist kahjuks enam ei ole: söökla laiuclamiseks tehtud remonttööde käigus sai see kannatada ja kadus hiljem hoopis.

Saatusel on mõnikord huvitavad keerdkäigud. Õppisin Tallinna I tütarlaste gümnaasiumis (Tallinna III keskkoolis). See kool kaotati 1951. a. kuna selles valitses vaimeus ja olid vastu võtta sel ajal Eestis võimalikule. Õpetajad ja õpilased saadeti mitmetesse koolidesse. Nii kohtusin mina reaalkoolis nüüd kolleegidena, oma endise direktori ja Eesti kooli õpetaja mr. Julius Tederiga ning oma saksa kooli õpetaja mr. Renate Virkhausiga.

1940. a. kui ma Tallinna 2. Keskkooli tööle tulin, õppis 9^a klassis Helen Joost. Pärast kõrgkooli lõpetamist tuli ta matemaatikaõpetajana oma kooli tagasi. Varsti pärast minu lahkumist sai Helen Joostiks Tallinna 2. Keskkooli õppealajuhataja. On kindel, et kõrge parentad traditsioonide hoidjad on need, kes ise nendega üles kasvanud. Minu teinegi õpilane Hatri Paas alustas oma tööd pärast muusika-alase kõrghauduse saamist oma endises koolisköös tublide lauluõpetajate

Eve Lipstoki ja Kersti Lenteriga.
Tallinna Reaalkooli lõpetanute
on võrsunud 40 professorit ja kuus aka-
deemikut. ja küllep on see auväärne
loetelu kasvamas. Täisolevalgi 1995. aastal
sõidavad Tallinna Reaalkooli ääri lõpe-
tanud Robert Lütt ja Jaak Suurpere
Austraaliasse rahvusvahelisele füüsikaolümpiaa-
dile, viimane sealt edasi veel Hiinasse
keemiaolümpiaadile.

Tallinna Reaalkooli vilistlased on
õigustatult uhked oma koolile. ja uh-
ked on ka nende vanemad. Ilmubki on
osaks saanud õnn, et mu poeg Andrus
just selle auväärse kooli aulas küp-
sustunnistuse on saanud.

27.-28. septembrini 1991. a. olid kooli
vilistlased taas koos: tähistati kooli 110
aastapäeva. See oli eriline, kuna esmakordselt
hõlmas see vilistlasi üle kogu maailma.
Kool on jälle tagasi saanud Tal-
linna Reaalkooli nime endise lõpu,
mis on õnnistatud Kaarli kirikus, ja
lõpumärgi. Kooli aulas on aukohal Eesti
Vabadussõjas langenud õpilaste ja õpetajate
marmoritabel.

„Reaali hümnis“ (lisa nr. 21) on sõnad:
... lennule järgneb lend ellu,
kuid Reaali Vaim liial ei kao.
Kokkutulekul kogeti, et see on nii.

juuni 1995

Heljo Jõesaar

Sisukord

	Lk.
1. Reaalkooli asutamisest.	1
2. Reaali Vaim.	3
3. Hea maine tagatiseid.	3
4. Kool 1970. aastal	5
5. Juhtkond ja õpetajad.	5
6. Teadlik distsipliin ja õppimise väärtustamine.	12
7. Sport.	13
8. Praktikandid koolis.	15
9. Õppetöö kvaliteet.	16
10. Lõpetajad, nende seas kuldmeda- liga lõpetanud.	17
11. Politehnilise tööõpetuse erialad.	18
12. Aineolümpiaadid.	19
13. Huviringid.	25

14.	Orkestrid ja ansamblid.	29
15.	Ekskursioonid.	30
16.	Eesti ja saksa õpilaste ühislaager Dose-Liukatil 1972. a. ja Schwerinis 1973. a.	32
15.	Osavõtt "Kodulinna" liikumist ja EÕM-i tööst.	35
16.	Õpilasarhitektuurid Tallinnas 1. oktoobril 1980. a.	36
17.	Raske katsumus koolile.	37
18.	Töö edutute õpilastega.	38
19.	Abituriendid õpetajatena.	41
20.	Tugevad sidemed L. Koidula nim. Pärnu 2. Laskkooliga.	42
21.	Ballid.	43
22.	Vilistlaspäevad.	48
23.	Lõpukell ja -pidu.	49
24.	Kooli 110. aastapäev.	52